

26. møde

Fredag den 21. november 1980 kl. 10.00

Dagsorden:**1) Tredje behandling af:**

Forslag til lov om ændring af helligdagsloven.

(Lovforslag nr. L 25).

2) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ophævelse af lov om ændring af gebyrerne for kongelige bevillinger m. v.

(Lovforslag nr. L 26).

3) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om offentlige indsamlinger.

(Lovforslag nr. L 27).

4) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om statsligt tilskud i Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk A/S.

(Lovforslag nr. L 19).

5) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om Danmarks erhvervsfond.

(Lovforslag nr. L 20).

6) Forespørgsel til udenrigsministeren:

Forespørgsel [om den udenrigspolitiske situation] af Heinesen (S), Christophersen (V), Poul Schlüter (KF), Arentoft (FP), Gert Petersen (SF), Stinus (RV), Mimi Jakobsen (CD), Steen Folke (VS), Inge Krogh (KrF) og Mølgaard (DR).

(Forespørgsel nr. 14).

Formanden:

I skrivelse af 19. november 1980 meddeler landbrugsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til dræning og vanding.

(Lovforslag nr. L 80).

I skrivelse af 19. november 1980 meddeler ministeren for Grønland, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til Grønlands hjemmestyre og de grønlandske kommuner.

(Lovforslag nr. L 81).

Forslag til lov for Grønland om arealanvendelse, byudvikling og bebyggelse.

(Lovforslag nr. L 82).

I skrivelse af 19. november 1980 meddeler den fungerende socialminister, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Opkrævning af arbejdsgiverbidraget til invalidepension).

(Lovforslag nr. L 83).

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Landbrugsministeren (Poul Dalsager):**

Herved har jeg den ære for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til dræning og vanding.

(Lovforslag nr. L 80).

Efter lovforslaget, der er et led i regeringens beskæftigelsesplan, forlænges tilskudsordningen for dræning og vanding i jordbruget i 5 år, således at der i finansåret 1981 kan gives tilsagn om tilskud inden for en beløbsramme på 65 mill. kr. og i hvert af finansårene 1982 til 1985 inden for et på de årlige bevillingslove fastsat beløb. Samtidig foreslås den gældende tilskudssats på 25 pct. forhøjet til normalt 33 1/3 pct.

Indtil 1972 var der gennem mange år blevet ydet statsstøtte til grundforbedring. Således havde der siden begyndelsen af 1930'erne været ydet tilskud til dræning og siden slutningen af 1950'erne til vanding.

Meddelelser fra formanden:

[Landbrugsministeren]

Den første oliekrise, i 1973-74, som indledte den periode præget af alvorlige økonomiske problemer, vi stadig befinder os i, gav i 1975 stødet til en række beskæftigelsesfremmende foranstaltninger fra den daværende socialdemokratiske regerings side, herunder en lovgivning om genindførelse af tilskud til dræning og vanding i jordbruget.

Sigtet hermed var – ud over den direkte beskæftigelsesmæssige effekt – at forbedre jordbrugets produktionskapacitet.

Siden standsningen for tilskud til dræning i 1972 var dræningsaktiviteten faldet stærkt. I femåret 1965 til 1969 blev der i gennemsnit drænet ca. 10.000 ha årligt, men i 1974 blev der drænet under 5.000 ha. Desuden var der et meget stort efterslæb for så vidt angår omdræninger til opretholdelse af de ældre drænsystemer.

Endvidere var det af væsentlig betydning at stimulere vandingsaktiviteten, idet kunstig vanding medfører en større og mere stabil planteproduktion.

For bedrifter på sandjord med et stort kvæghold er vanding en nødvendig forudsætning for en stor og stabil produktion. Dette gælder ikke alene i tørre somre, men stort set også for de klimatiske mere normale somre, idet den naturlige vandforsyning kun er tilnærmelsesvis optimal i enkelte somre.

Den gældende lovs beløbsrammer for tilsagn om tilskud udgør i alt 80 mill. kr. for finansårene 1975-76 til 1977-78 og 30 mill. kr. for hvert af finansårene 1978 til 1980.

Tilskuddet udgør 25 pct. af de med arbejdets gennemførelse forbundne omkostninger bortset fra vederlag for eget arbejde. For så vidt angår vandingsanlæg bortses tillige fra udgiften til anskaffelse af de dele af anlægget, der ikke nedgraves i jorden eller på anden måde bringes i varig fast forbindelse med ejendommen, samt fra udgiften til anskaffelse af motor og pumpe.

Den samlede tilsagnsgivning indtil 1. januar 1980 beløber sig til ca. 132 mill. kr., fordelt med ca. 60 mill. kr. til dræning og ca. 72 mill. kr. til vanding, hvilket stort set svarer til fuld udnyttelse af den samlede tilsagnsramme for tiden medio 1975 til udgangen af 1979, der udgør 140 mill. kr.

Den stigning i dræningsaktiviteten fra ca. 5.000 ha om året til ca. 8.000 ha om året, som blev påregnet ved 1975-tilskudsordningen, blev imidlertid langt fra nået og kunne

heller ikke blive det inden for de midler, der var stillet til rådighed, i betragtning af, at gennemsnitsudgiften til dræning steg ca. 64 pct. i perioden 1975 til 1979.

Hvad angår vandingsaktiviteten, regnes der i betænkning nr. 841/1978 om vanding i jordbruget med en tilvækst på ca. 800 vandingsanlæg om året. De meget tørre somre i 1975 og 1976 bevirkede en betydelig stimulering af vandingsaktiviteten frem til 1978, men aktiviteten er derefter faldet til væsentligt under nævnte skøn på ca. 800 anlæg om året.

For at opnå en acceptabel stigning i aktivitetsniveauet for dræning og vanding er det efter regeringens opfattelse påkrævet, at tilskudssatsen som foreslået – generelt set – forhøjes fra 25 pct. til 33 1/3 pct.

Af samme grund foreslås tilskudsordningen udvidet til også at omfatte gravefri dræning, idet det nu er teknisk muligt at føre et forsvarligt tilsyn med udførelsen af gravefri dræningsarbejder. Gravefri dræning kan ikke anvendes under alle jordbundsforhold, men den er væsentlig billigere end traditionel dræning bortset fra udgiften til projektering. Efter forslaget kan tilskuddet til gravefri dræning ikke overstige udgiften til projektering, tilsyn og udgiftsopgørelse.

Bl. a. for at opnå større fleksibilitet og leveringssikkerhed foreslås den gældende lovs principielle forbud mod anvendelse af plastrør til dræningsarbejder ophævet.

Endelig foreslås der adgang til at forhøje tilskuddet til vandingsanlæg op til 50 pct., hvis der skal ske tilslutning til fælles vandforsyningsanlæg eller der som følge af myndighedernes planlægningsforanstaltninger skal bores efter grundvand i en særlig afstand fra vandingsanlægget eller i en særlig dybde og den samlede anskaffelsessum for vandingsanlægget forøges væsentligt ved de nævnte forhold.

Dette forslag tager primært sigte på jordbrugsarealer, der ligger ved eller i kort afstand fra visse vandløb. Det foreslåede forhøjede tilskud har til formål at modvirke fald i vandingsaktiviteten på sådanne arealer som følge af skærpede vilkår for vandindvindingstilladelser i de pågældende områder. Endvidere vil det forhøjede tilskud kunne stimulere etablering af fælles vandforsyningsanlæg til vanding. Sådanne fælles vandforsyningsanlæg beliggende på hensigtsmæssige

[Landbrugsministeren]

steder vil kunne løse vandforsyningsproblemet for arealer, hvor boring efter vand til vanding af arealet som følge af den offentlige vandplanlægning kun kan ske på fremmed grund. Endvidere vil fælles vandforsyningsanlæg også i andre tilfælde kunne have interesse, f. eks. for ejendomme, som har fritliggende lodder, der har behov for vanding.

Tilskudsordningen foreslås udvidet til også at omfatte skovarealer. Dette tager primært sigte på vanding af juletræs- og pyntegrøntkulturer, idet sådanne kulturer på jordbrugsbedrifter er tilskudsberettigede efter den gældende lov.

På basis af de foreslåede ændringer skønnes dræningsaktiviteten at stige fra de nuværende omtrent 6.000 ha pr. år til 11.-12.000 ha på årsbasis. Dette forudsætter en samlet tilsagnsgivning på 38-39 mill. kr. svarende til ca. 60 pct. af den foreslåede tilsagnsramme på 65 mill. kr. for 1981.

Endvidere forventes der på grundlag af forslaget tilsagn om tilskud til 700-800 vandingsanlæg på årsbasis mod 561 i 1979. Udgiften til disse tilskud anslås til 26-27 mill. kr. svarende til ca. 40 pct. af tilsagnsrammen på 65 mill. kr.

Da der savnes fyldestgørende oplysninger om jordbrugets afvandingsbehov, stilles der efter lovforslaget 2 mill. kr. til rådighed i perioden 1981 til 1985 til at gennemføre en undersøgelse af dette behov. Udgifterne til denne undersøgelse, der påregnes gennemført i løbet af 3 år, skal efter forslaget modregnes i de rammebeløb for tilsagn om tilskud, der gælder for vedkommende finansår.

Miljøministeren vil jævnsides med nærværende lovforslag fremsætte forslag til lov om tilskud til nedbringelse af okkergener i vandløb. Sidstnævnte lovforslag, der bygger på en redegørelse af august 1980 afgivet af en af miljøministeriet nedsat særlig arbejdsgruppe, har til formål at etablere og gennemføre en 3-årig forsøgsordning, hvorefter der af staten kan ydes dækning af udgifterne ved foranstaltninger til bekæmpelse af skadelig udledning af okker i vandløb ved dræning og afvanding.

De indgrebskrævende arealer findes fortrinsvis i visse egne af Jylland.

Det er hensigten, at den nævnte støtteordning for nedbringelse af okkergener overvejende skal anvendes i forbindelse med dræ-

ningsprojekter, der udføres med tilskud efter loven om tilskud til dræning og vanding.

Administrationen af de 2 støtteordninger tænkes koordineret i fornødent omfang.

Det samme gælder okkerforsøgsarbejdet og den i nærværende lovforslag omhandlede undersøgelse af jordbrugets afvandingsbehov.

Med disse ord, og idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til mit lovforslag, skal jeg anbefale dette til folketingets velvillige behandling.

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Jeg skal hermed tillade mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til Grønlands hjemmestyre og de grønlandske kommuner.

(Lovforslag nr. L 81).

Ifølge bestemmelsen i § 5 i lov nr. 577 af 29. november 1978 om Grønlands hjemmestyre kan rigsmyndighederne efter forhandling med hjemmestyret ved lov bemyndige hjemmestyret til at overtage den regelfastsættende myndighed for samt administrationen af et sagsområde eller en del af et sagsområde, der er nævnt i bilaget til loven. Tilskuddet til således overtagne sagsområder fastsættes ved lov.

Ved lov nr. 510 af 21. december 1979 om tilskud til Grønlands hjemmestyre og de grønlandske kommuner blev der fastsat regler om ydelse af statstilskud til Grønlands hjemmestyre for perioden 1980-82 i forbindelse med hjemmestyrets overtagelse af en række nærmere angivne sagsområder pr. 1. januar 1980 og 1. januar 1981.

I forslag til lov for Grønland om arealanvendelse, byudvikling og bebyggelse, forslag til lov om museumsvæsenet i Grønland og forslag til lov om folkehøjskoler i Grønland foreslås det, at Grønlands hjemmestyre i henhold til bestemmelsen i hjemmestyrelovens § 5 yderligere pr. 1. januar 1981 overtager følgende sagsområder: varetagelse af bygningsmyndighed, byplanlægning, museumsvæsenet og folkehøjskoler.

I forbindelse med disse sagsområders overgang foreslås det i nærværende lovforslag, at statstilskuddet til Grønlands hjemmestyre forhøjes med et beløb, der svarer til statens udgifter til de pågældende sagsområ-